

Overweging 5^e zondag van de veertigdagentijd

Johannes 8,1-11

Het is een prachtig verhaal: het evangelie van vandaag.

De gebeurtenis is zó beeldend dat je er als het ware zelf bij staat.

Om de betekenis van dat verhaal te vinden is er een heel goede en effectieve manier: bijbel drama. Met een groep mensen lees je dat verhaal, dan denk je erover na, en dan wordt er je gevraagd: waar sta jij nu zelf in dat verhaal?

Welke rol kies jij om uit te beelden? Als je dat echt goed doet, dan ga je het verhaal beter begrijpen, maar ook leer je je zelf iets beter kennen. Ik geef toe:

je hebt heel wat moed nodig om mee te doen aan bijbel drama.

Het gemakkelijkst is: ik ben iemand uit het volk; ik sta er toevallig bij. Maar waarom loop je dan niet door? Je bent toch nieuwsgierig! O ja, ben ik dat?

Moeilijker is: ik ben één van Schriftgeleerden. Hij vindt oprecht dat de wet gehandhaafd moet worden, en de misdaad bestraft. Het klinkt hard, maar de Wet is nu eenmaal hard. Misschien vind ik ook wel dat iemand altijd zijn straf moet ondergaan! Ben ik echt zo'n hard en onbarmhartig iemand? Zo ken ik me niet.

Nog veel moeilijker is de rol te kiezen van de op overspel betrapte vrouw.

Ze wordt vernederd door in de kring als het ware tentoongesteld te worden.

Ze voelt zich doodongelukkig. Ze is volkomen hulpeloos. Niemand helpt haar.

Heb ik me weleens hulpeloos gevoeld? En vernederd.... En zondig....?

De makkelijkste rol is die van de afwezige man. Maar is dat zo? Hij wordt weliswaar niet aangeklaagd, maar loopt misschien wel schuld bewust rond.

Hij is aanwezig door afwezig te zijn. Iedereen ziet dat hij er niet is.

Het vreemde is: niemand zegt spontaan: "ik kies de rol van Jezus". "Ik wil wel Jezus zijn". Want als je het verhaal gaat uitspelen, dan vertel je ook iets van jezelf. Wie durft van zichzelf te vertellen dat hij Jezus is? Ben ik als Hij?

We gaan het bijbelspel niet spelen, maar toch vraag ik u: als u daar had gestaan, wie zou u dan geweest zijn? Het antwoord mag u voor uzelf houden!

Een kernzin in het verhaal is: “Wie van u zonder zonde is, laat die de eerste steen werpen”. Ach, denk je dan: “niemand is zonder zonde, ik dus ook niet. Kan net zo erg zijn.” Op die manier maak je het verhaal krachteloos. Jezus zegt heel duidelijk:

Wie van u zonder zonde is. Hij maakt het persoonlijk. Ieder moet zich afvragen: ben ik een zondaar... Kijk eens in de spiegel en... en dan ?

Natuurlijk zijn we al eeuwen benieuwd wat Jezus geschreven heeft. We zullen het nooit weten. Ik denk dat hij wat krabbelde om tijd te geven. De eerste keer snappen ze die pauze niet. Ze blijven vragen: U vindt toch ook dat de Wet van steniging moet worden toegepast? Jezus zwijgt en krabbelt weer wat in het zand.

Jezus geeft de gelegenheid aan de Schriftgeleerden om na te denken over zichzelf. En uit zichzelf druipen ze af: de oudsten het eerst.

We hoorden in het lintjesdebat in de Tweede Kamer minister Faber zeggen:

“Ik ben ook maar een mens. Ik maak ook fouten”. Daarna herhaalde ze wat ze altijd zei. “Het strengste asielbeleid ooit”. Er was geen moment van bezinning, van inkeer in zichzelf, van kijken in de spiegel. Ze was niet van plan om sorry te zeggen.

En dat juist zou haar gesierd hebben en dapper van haar zijn geweest!

Niet alleen de Schriftgeleerden lopen weg. Ook het volk dat eromheen stond.

Al die mensen die stonden te kijken zijn weg. De kring is opgelost.

Niemand durft het aan om te zeggen: “Ik ben zo perfect dat ik een steen mag gooien”.

Ieder die in de spiegel kijkt wordt zich bewust: ook ik ben een zondaar!

Jezus en de vrouw staan daar alleen: Hij recht op. Zij met gebogen hoofd.

Heeft niemand u veroordeeld? Niemand Heer! Ook ik veroordeel u niet. Ga heen en zondig niet meer. Jezus zegt niet dat de vrouw geen overspel bedreven heeft.

Het mooie van dit verhaal is dat er geen veroordeling wordt uitgesproken, terwijl het oordeel wel juist is. Dat de vrouw overspelig is, is voor iedereen duidelijk.

De vrouw zelf ontkent het niet. En de Wet zegt: vrouw en man moeten gestenigd worden! Maar die man is er niet.

Waarom hebben de Schriftgeleerden die man niet meegenomen? Ze werden op heterdaad betrapt! Dat komt omdat ze eigenlijk geen enkele interesse in dat overspel hebben. Het gaat hun erom om Jezus ervan te beschuldigen dat hij de Wet niet toepast. Eigenlijk misbruiken ze de vrouw. Ze maken een ding van haar. Ze eisen van Jezus dat

hij de vrouw zal laten stenigen en dat als hij het niet doet zij hem zullen aanklagen dat hij de Wet niet houdt en daarom gedood moet worden. Het gaat hen niet om de vrouw; het gaat hen om Jezus. Zij willen straffen, en als het kan ten einde toe! Jezus kiest niet voor straffen. Hij kiest voor begrip. Hij kiest voor een ander weg. Hij geeft ons de kans om na te denken en om op een dieper niveau tot je zelf te komen. Wil ik iemand straffen of iemand op de goede weg brengen? Wil ik een zondaar uit de samenleving bannen of hem met liefde opnieuw ontvangen? Jezus laat zien wat genezend begrip is en hoe heilzaam dat kan zijn voor de samenleving vandaag.

- Hij brengt de joodse leiders zonder verwijt tot inzicht. Zoals die vrouw, zijn zij ook niet zonder zonde. Iedereen heeft wel een belast geweten.
- Hij beschermt de vrouw die als middel gebruik wordt. Hij laat haar in haar waarde. Ook al heeft zij gezondigd.
- Hij respecteert de Wet die er op oneigenlijke gronden erbij is gehaald.

Jezus confronteert ons met de vraag: Wie ben ik zelf? En misschien ook wil: wil jij zijn zoals ik ben? Genezend begrip zou onze samenleving goed doen. Amen.

Pastor Tom Buitendijk o.carm.